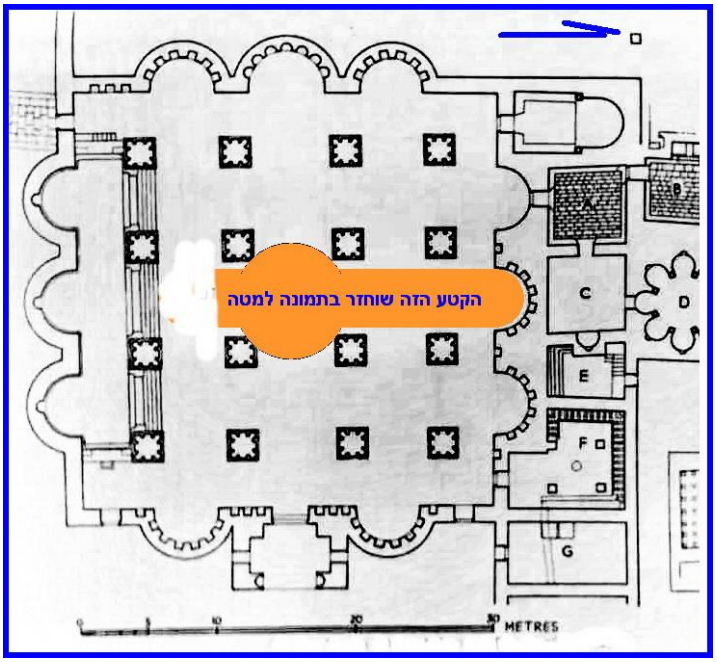
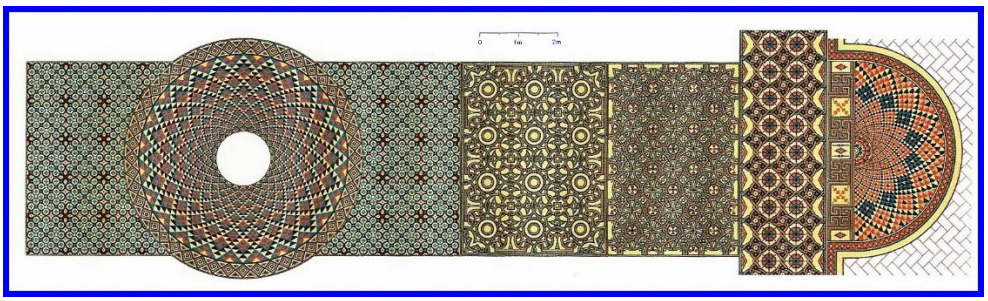
דגמים איסלמיים

עיטור הרצפות עברו מחלוקי נחל לאבנים שסודרו לפי תכנונו של המאסטר ע"מ ליצור סצנות מיתולוגיות ומחיי היום-יום, דגמים צמחיים, דגמים גיאומטריים וגם שילוב בין הסגנונות השונים. אחרי הרומאים באו הביזנטיים והם המשיכו ופיתחו הרבה דגמים גיאומטריים שבהם נעשה שימוש רב במעגלים וקשתות, ודרש יותר התעמקות בבניות מודלים מורכבים. הדגם הגיאומטרי הפך לנושא המרכזי של "השטיח".

אומנים ביזאנטיים הם שיצרו את שטיחי המוזאיקה הגיאומטרית של ארמון הישאם המוסלמי שביריחו.

כאן רואים את תכנית "האולם הגדול" של הארמון, עם סימון האזור שניתחתי את דגמיו השונים, מתוך צילום שחור-לבן, מלפני כ-מאה שנים.

כנראה שעם התרחבות האימפריה הערבית מהמאה השביעית הלאה התווספו למאגר הידע והדגמים, אלה שהגיעו ממדינות החדשות שהתאסלמו .

בבתי כנסת , של המאות ה-3 עד ה-6 הופיעו, בבתי כנסת בגליל, במרכז "גלגל המזלות", לא רק דמויות אלא גם אליל השמש הרומי

חמת טבריה ציפורי

אל-השמש במרכז רצפות מוזאיקה של בתי כנסת (במאות ה-3 עד ה-6

בתקופה היו . בשלושת הדתות העיקרית, וויכוחים סביב הפרשנות של "הדיבר השני" והשימוש "בתמונה או פסל" באומנות.

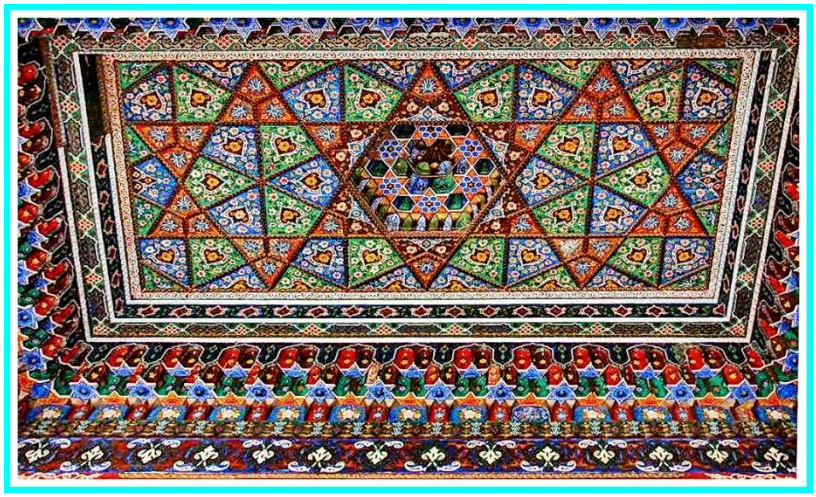
זה הגיע לכך שבארץ ישראל ובעבר הירדן עקרו אבנים מרצפות המוזאיקה, מכנסיות ומבתי כנסת במו בזה שב-נערן, שניתן לראות גם היום) דמיות אדם וחיות, ובמקומן שמו שכבת מלט.

במאות ה-8 וה-9 , השלטונות הביזנטיים הנוצרים הכריזו על :ה-איקונוקלזם" (הרס האיקונה), אך לא כולם קיימו אותה. במנזר סאנטה-קתרינה שב-סיני, נשארו עד היום ציורים שניצלו מגזרות שלטון.

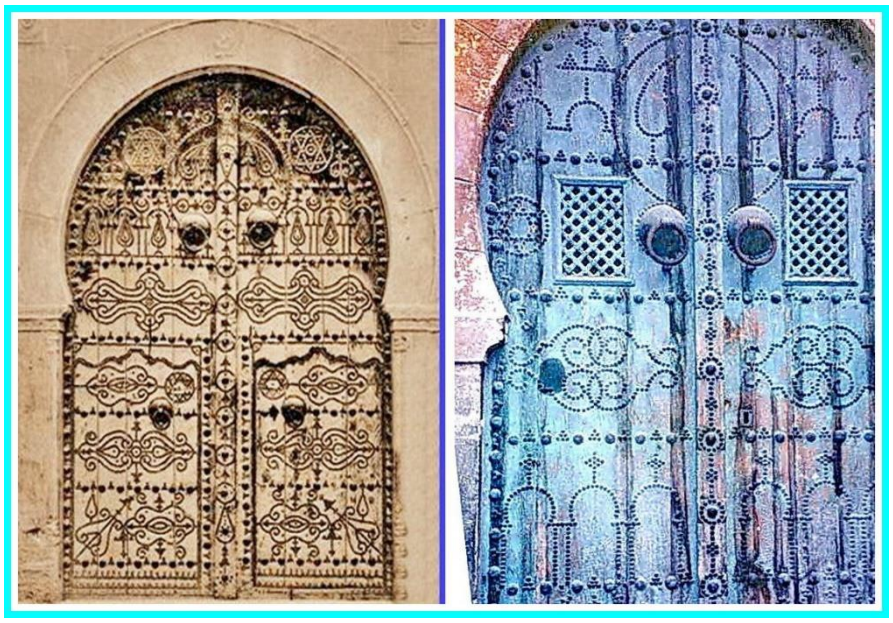
גם באומנות האיסלאמית, ניתן לראות דמויות ב-ריצוף קירות בקרמיקה ובשטיחי קיר.

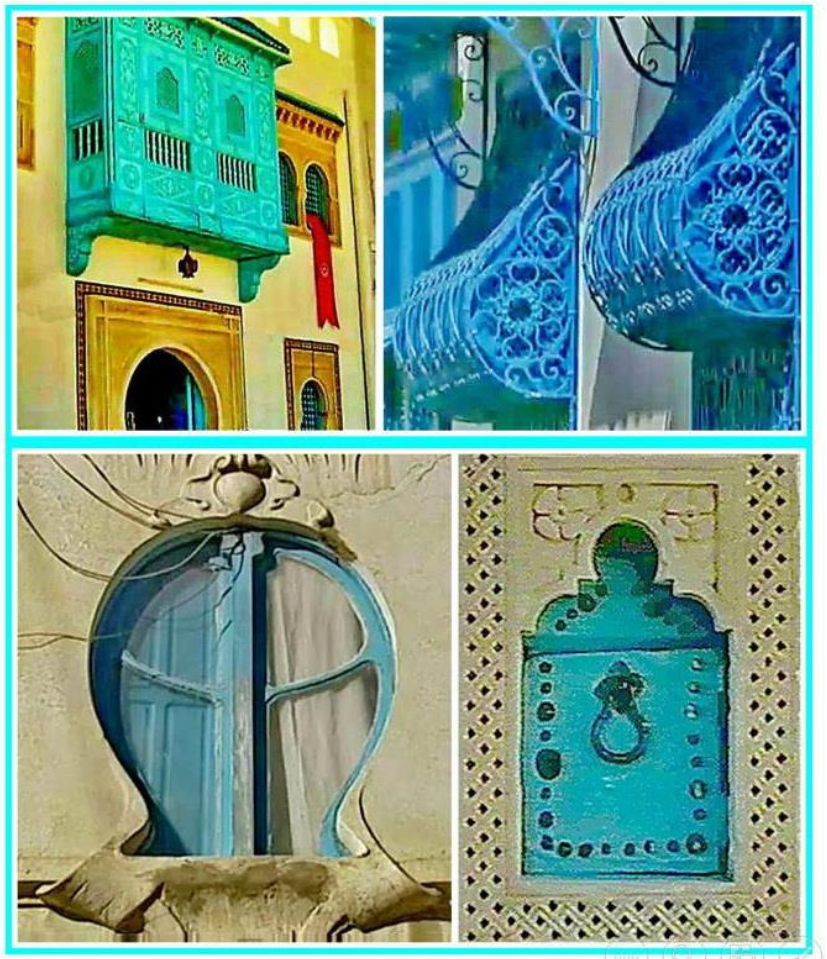
לאחר המבוא הזה על המורשת שכנראה היה לה חלק חשוב בבחירת הדגם הגיאומטרי, האומנות האסלאמית הכניסה את הגיאומטריה בכל מה שיצרו, מהארכיטקטורה לפריטים בתוך הבתים, מ-עיטור שערי כניסה, קרמיקה בקירות ובתקרות עד לשטיחי ריצפה וקיר, ממקדשים לבתים פרטיים במרבית הביטויים האסתטיים שלהם, שלטו הדגם הגיאומטרי או הסידור הגיאומטרי של דגמים מהצומח..

תקרות...

דלתות

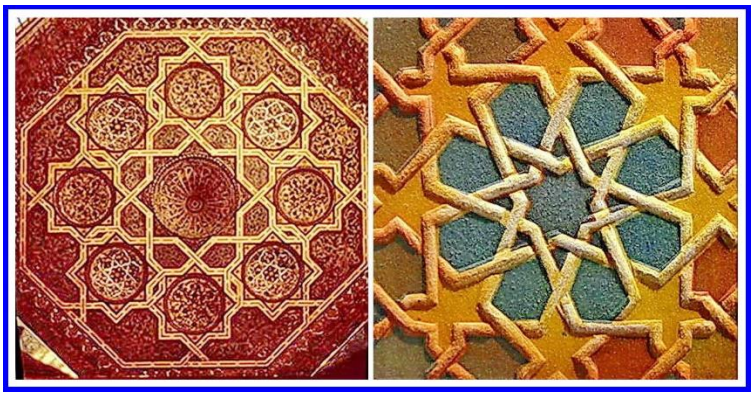

וחלונות...

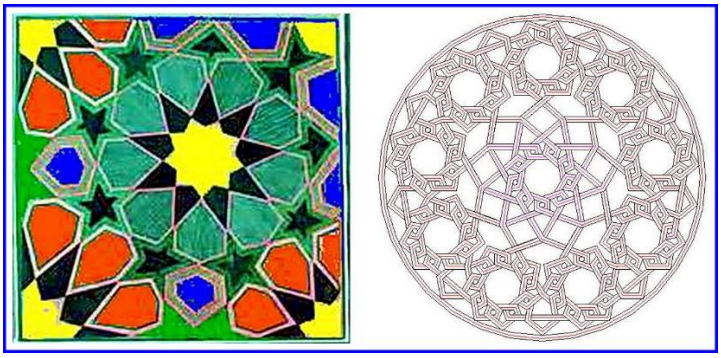
האומן האיסלמי יצר מודלים שבמרכזם עומד כוכב עם זרועות, ובנה סביבם כוכבים אחרים, בזכות שליטתו הטובה בחלוקת המעגל למספר שווה של גזרות.

, אפשר לבנות מבחר דגמים. מסביב לכוכב המרכזי הוא בנה חגורה של כוכבים נוספים

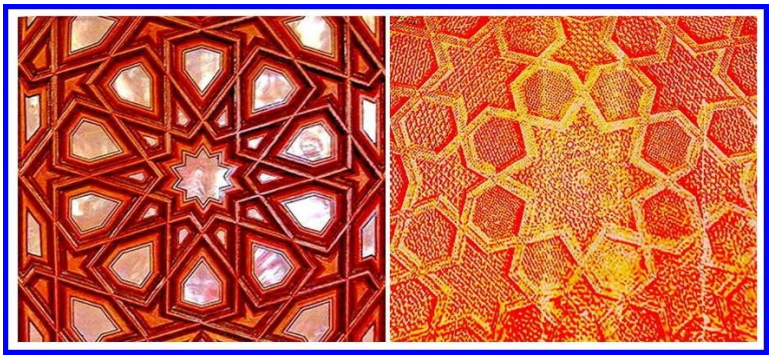
נציג כאן כמה כוכבים שנבנו מחלוקות שונות של המעגל.

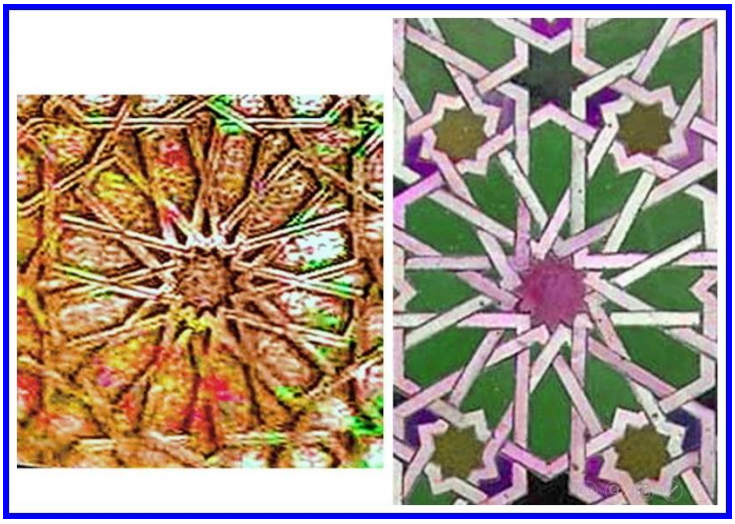
כוכב 8 זרועות

כוכב 9 זרועות

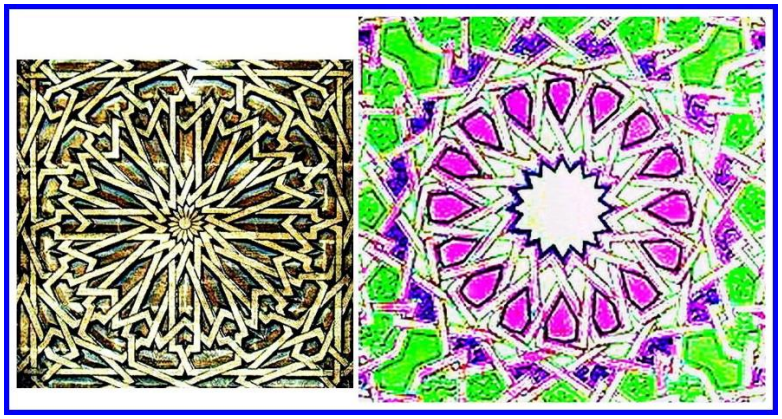

כוכב 10 זרועות

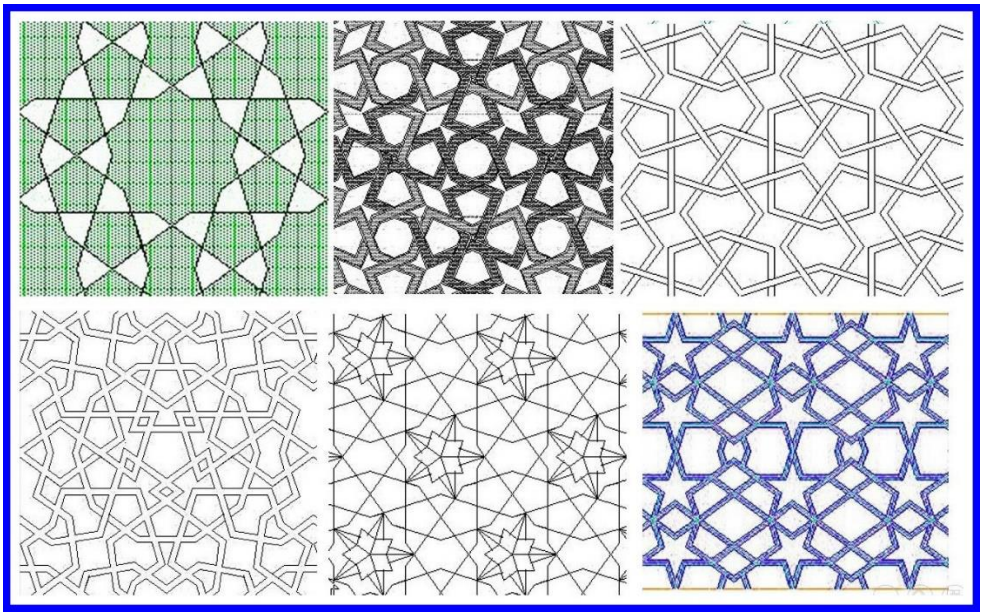
כוכב 12 זרועות

הוא אימץ מקודמיו, הרומאים והביזנטים, את עיקרון "החפיפה": בכל פעם שקו פוגש קו אחר, הוא עובר פעם אחת מתחתיו , ובמפגש הבא הוא עובר מעל לקו החדש שהוא פוגש.

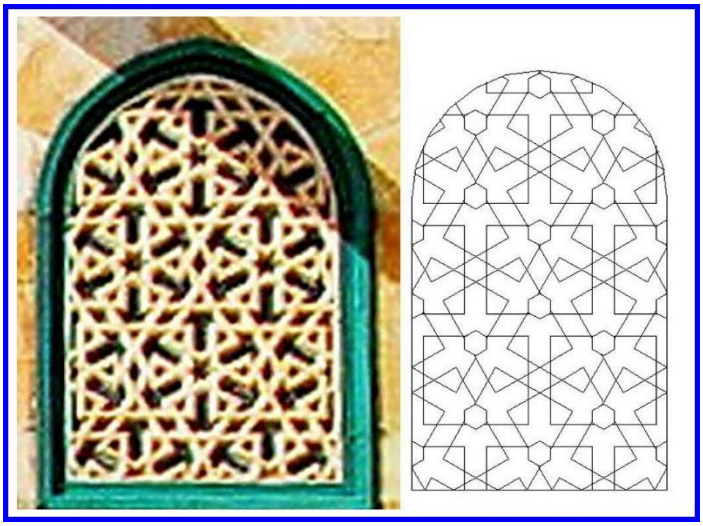
כוכב 16 זרועות

לציפוי קירות במרצפות קרמיקה הוא השתמש בקווים שבורים המשתלבים ובונים צורות, לא תמיד מרכזיות, אך יחפש דרך ליצור כוכב.

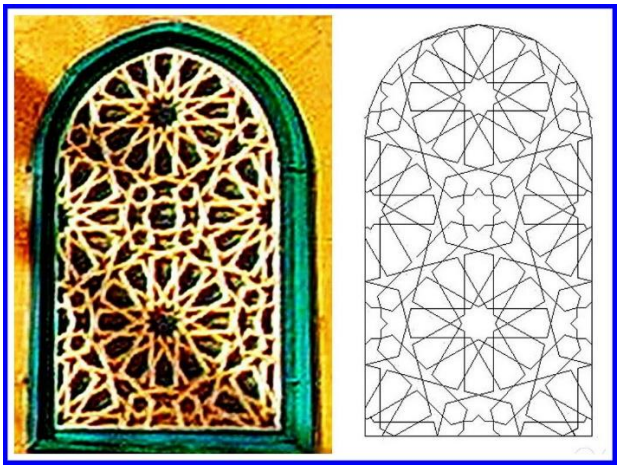

מצאתי ענין רב בצורות הגיאומטריות של החלונות של **<u>מסגד-אל-אקצה,</u>** שעוצבו מחדש לאחר ההרס שנגרמו ע"י רעידות האדמה, לפני קום המדינה.

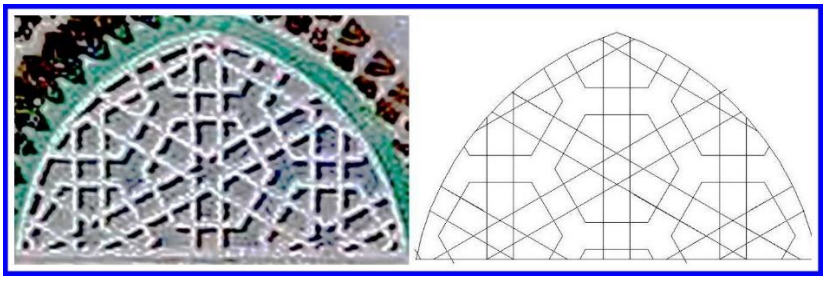
ניתחתי את גיאומטריה שלהם, וליד כל חלון, העמדתי שרטוט הבניה של הדגם שלו.

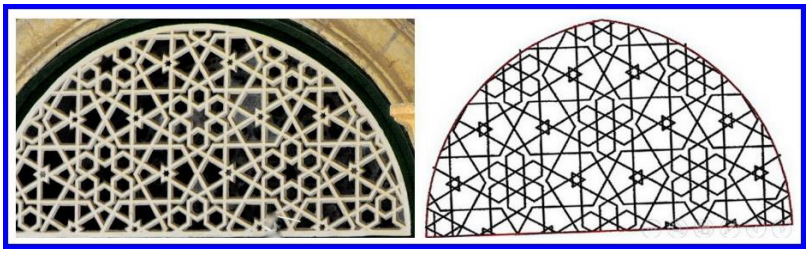
חלון א

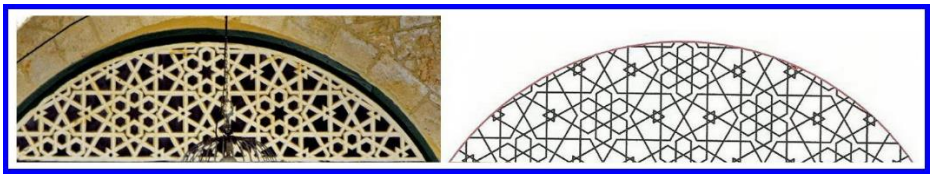
חלון ב

שער כניסה א

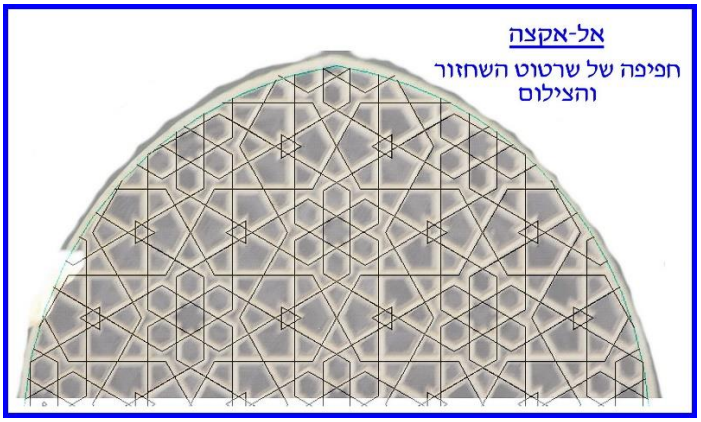

שער כניסה ב

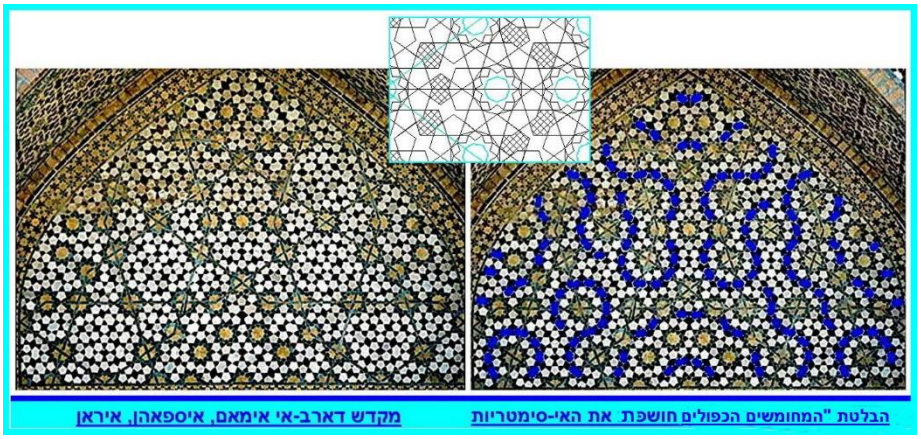
שער כניסה ג

בתמונה הבאה נציג חפיפה בין הצילום והשרטוט, לאימות דיוק הניתוח

במשך השנים ניתחתי הרבה דגמים. זה נתן לי להרגיש שבצילום של **"מקדש מ-איספהאן"** מסתתר איזה פגם בבניה הגיאומטרית, וזה היה אתגר לגלות אותו בתוך מערכת המכילה כ-2000 צורות גיאומטריות

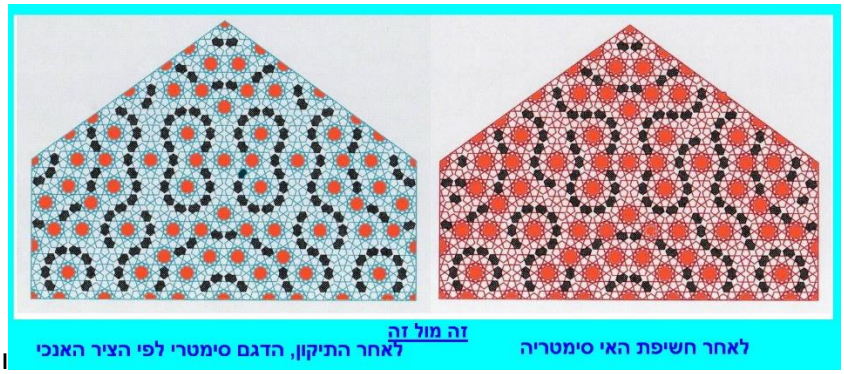
נראה שהצורות, כמו כוכב עם 10 זרועות, מסודרות היטב . ניסיתי לצבוע צורה אחרת, זו הנמצאת כמעט בכל המודל. קראתי "המחומש הכפול" (היא בנויה משני מחומשים שהוצמדו באחת מצלעותיהם. וכאן התקבלה תמונה שונה.

. התפלאתי שביצירה זו, לא נמצא עד כה מומחה בשטח שיתקן את המצב.

ואז הבנתי שיתכן שהפגם הוכנס במכוון. כידוע גם בדת האסלם קיים כלל האוסר לבצע עבודה חשובה שתהיה מושלמת, יש להכניס בה פגם קטן, כי רק ל-אללה יש את האפשרות לכך ויתכן שהאומן יצר פגם זה בכוונה תחילה

ובכל זאת אני מציע כאן שרטוט שחזור לאחר תיקון הפגם,

ולסיום מתוך החומר הרב שמצאתי על הדגם האסלמי, נראה שלא רק שליטים ובעלי ארמונות זכו לשערי כניסה מהודרים, גם שערי מקדשים ומאוזולאום זכו לתשומת ולטיפולם של האומנים

להלן הצגת **"שערים"** מארצות איסלמיות (כניסה למסגד, לארמון או למקום ציבורי חשוב

